

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший віце-президент

**Київського національного
університету культури і мистецтв**

Ігор БОНДАР

2025 р.

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Кравчука Олександра Олександровича «Михайло Кречко як феномен діяльнісного універсалізму в хоровій культурі України», поданої на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 034 — Культурологія

Актуальність теми та її зв'язок із планами науково-дослідних робіт. В умовах комплексної гуманітарної кризи, зумовленої повномасштабною війною російської федерації проти України, біографічні дослідження знакових постатей минулого набувають особливої концептуальної значущості як інструмент переосмислення і реконфігурації українського культурного наративу. Відбувається глибинна трансформація аксіологічної структури суспільства, посилюється запит на відновлення історичної справедливості, реконструкцію культурної пам'яті та переактуалізацію постатей, які забезпечували тяглість і неперервність української культурної традиції у драматичних контекстах ХХ століття. Актуалізація ідентичнісного виміру культури, потреба у зміцненні культурної безпеки та репатріація власного історико-культурного голосу у символічний простір сучасної України є одним із провідних викликів сьогодення. Саме в такому контексті постать Михайла Кречка (1925–1996 рр.) набуває особливої релевантності для культурологічного дискурсу.

Потреба у ґрунтовному вивченні культурної біографіки М. Кречка як репрезентанта національно зорієнтованої культурної дії зумовлюється не лише його багатовимірною професійною діяльністю (диригентською, композиторською, педагогічною, публіцистичною, організаційно-громадською), а й його здатністю транслювати і репрезентувати національні смисли в умовах тоталітарного тиску, культурної уніфікації та політичної цензури. Його культуротворча діяльність постає як чинник, що не лише протистояв системній русифікації, а й сприяв збереженню і розвитку автентичних форм художньої виразності. Дослідження цієї постаті є суттєвим внеском у процеси символічної деколонізації, ментальної дерусифікації та реінтеграції українського гуманітарного знання у смислове поле автентичної парадигми культурного самотворення.

Актуальність теми зумовлена тим, що творчо-організаційна діяльність М. Кречка охоплює не лише період радянської ідеологічної уніфікації, а й фазу посттоталітарного періоду 1990-х років, що дає змогу презентувати його як носія стійких стратегій культурного опору та адаптивних механізмів збереження національно-орієнтованих мистецьких практик. В умовах широкомасштабної війни, що призвела до руйнування значної частини культурної інфраструктури, постаті, здатні артикулювати смисли національної гідності, духовної стійкості та ідентичнісної неперервності, набувають статусу знакових культурних маркерів. Показовим є те, що твори М. Кречка звучали у виконанні Національного заслуженого академічного українського народного хору України імені Григорія Верьовки, Заслуженого академічного Закарпатського народного хору, камерного хору «Mogavski», академічного студентського хору «Аніма» Київського національного університету культури і мистецтв та інших колективів у рамках благодійних концертів на підтримку Збройних сил України в Україні та за її межами у 2022–2024 рр. Ці факти свідчать про включення спадщини М. Кречка до актуального інструментарію культурної дипломатії, наративного опору й консолідації гуманітарного фронту.

Актуальність дослідження полягає не лише у відсутності системного культурологічного осмислення феномену М. Кречка, але й у потребі розробки новітньої методології аналізу митця як суб'єкта смислотворення, модератора національного культурного коду та чинника стійкої культурної ідентичності. Біографіка в межах цієї парадигми постає як інструмент гуманітарного спротиву, механізм реконструкції національних основ, утвердження суб'єктності та укріплення культурно-історичної тяглості.

Мета дослідження полягає у виявленні та обґрунтуванні феномена діяльнісного універсалізму Михайла Кречка у хоровій культурі України. Дисертацію виконано в межах цільової комплексної теми наукових досліджень Київського національного університету культури і мистецтв «Культурно-мистецькі практики і процеси в дискурсі сучасного наукового діалогу» (Державний реєстраційний номер: 0124U003133).

Особистий внесок здобувача. Усі результати дослідження є особистими напрацюваннями дисертанта у межах спеціальності «Культурологія». Теоретичні й методологічні положення та висновки є результатом авторських досліджень. Використані в дисертації ідеї, положення чи гіпотези інших авторів мають відповідні посилання і використані лише для підкріплення ідей здобувача. Усі наукові положення, висновки і пропозиції, що виносяться на захист, отримано здобувачем особисто.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, які захищаються. Сформульовані наукові положення, висновки та рекомендації, представлені у дисертаційній роботі О. О. Кравчука «Михайло Кречко як феномен діяльнісного універсалізму в хоровій культурі України», є методологічно обґрунтованими і достовірними, оскільки ґрунтуються на взаємодоповнюючих методологічних підходах, які

дозволили здійснити всебічний аналіз постаті М. Кречка як феномену діяльнісного універсалізму в хорovій культурі України.

Структура дисертації та логіка викладення її основних положень свідчать про повне та цілісне розкриття науково-практичних завдань, поставлених автором у межах обраної теми дослідження. До сильних сторін роботи належить чітке й обґрунтоване формулювання ключових елементів вступу: актуальності, зумовленої потребою застосування культурологічного підходу, а також визначення мети, завдань, наукової новизни, практичного значення, об'єкта й предмета дослідження, його структури. Така послідовність і виваженість засвідчують фахову орієнтованість здобувача у темі, здатність працювати з великим обсягом наукової літератури й джерел, добір яких є професійно вмотивованим і критично осмисленим. Це надає тексту внутрішньої цілісності та переконливості. На основі опрацьованих матеріалів автором аргументовано сформовано теоретико-методологічне підґрунтя дослідження.

У дослідженні доведено, що вивчення біографій українських митців сьогодні виходить за межі суто академічного інтересу й набуває ознак стратегічного завдання, спрямованого на збереження національної ідентичності та історичної пам'яті. У цьому контексті актуальність обраної теми зумовлюється як внутрішніми соціокультурними потребами, так і зовнішніми викликами, серед яких особливу загрозу становить агресія російської федерації, що посягає як на матеріальну, так і на нематеріальну культурну спадщину України. Зазначено, що розгляд постаті М. Кречка як феномену діяльнісного універсалізму в українській хорovій культурі зумовлює доцільність залучення культурологічних концепцій, зокрема понять «культура пам'яті», «місця пам'яті», «діяльнісний універсалізм». Це дає змогу трактувати постать митця як символічний культурний репер, навколо якого формуються колективні уявлення про національну традицію, минуле та ідентичність. Дослідження культурологічних підходів і теоретичних засад, запропонованих такими вченими, як Б. Андерсон, Я. Ассман, А. Ассман, П. Нора, П. Рікер, О. Коенда надало необхідний інструментарій для осмислення біографії митця як культурного тексту й складової національного простору пам'яті. *Джерельна база дисертації* охоплює архівні матеріали родини М. Кречка (листи, афіші, програми концертів, характеристики, документи, фотоархів), його публіцистичну спадщину, аудіовізуальні матеріали (записи репетицій, концертів, виступів), що у сукупності формують багатий корпус джерел для комплексного аналізу. Акцентовано увагу на тому, що праці О. Бенч-Шокало, Г. Карась, А. Лашенка, О. Лігус, Н. Кречко, М. Кравчук, Н. Нарожної, Ю. Пучко-Колесник, О. Тарасенко, І. Тилика та інших дослідників українського хорового мистецтва і творчості М. Кречка висвітлюють окремі фрагменти життєвого і творчого шляху митця. Водночас відсутність комплексного культурологічного осмислення його постаті актуалізує потребу у ґрунтовному біографічному дослідженні, що й реалізується в межах цієї дисертаційної роботи. Основними критеріями аналізу творчої особистості

М. Кречка є історико-культурний контекст, освітній і професійний шлях, творча діяльність, мистецька спадщина, вплив на розвиток українського хорового мистецтва, а також персоналістичний і культуротворчий виміри. Осмислення феномену митця потребує інтеграції філософсько-культурологічного, мистецтвознавчого й історико-культурного підходів, що забезпечує цілісність і аналітичну глибину дослідження.

В дисертації доведено, що постать М. Кречка є втіленням феномену діяльнісного універсалізму, що означає здатність інтегрувати особисті зацікавлення й різноманітні культурно-мистецькі практики в єдиний цілісний творчий процес. Це дає змогу розглядати М. Кречка не лише як диригента чи композитора, а як багатовимірну особистість, діяльність якої органічно охоплює диригентське мистецтво, композиторську творчість, педагогічну, публіцистичну та культурно-громадську роботу. Провідним видом діяльності митця є саме диригентська практика, тоді як інші напрями були вагомими допоміжними чинниками його феномену діяльнісного універсалізму. Життєвий і творчий шлях М. Кречка доцільно розглядати за основними етапами його формування і діяльності: перший закарпатський період (від народження до здобуття базової музичної освіти), перший київський період (навчання у Київській консерваторії), другий закарпатський період (робота з Закарпатським народним хором), другий київський період (керівництво капелою «ДУМКА», хором театру «Київська опера» та педагогічна діяльність у Київській консерваторії). Ключовими постатями, котрі вплинули на становлення творчої особистості М. Кречка, були його педагоги: Ю. Костьо, П. Милославський, І. Паторжинський, Е. Скрипчинська-Верьовка, Г. Верьовка. За час його керівництва колективи — Закарпатський народний хор, капела «ДУМКА» та хор театру «Київська опера» — підтримували високий рівень професійної компетенції, що проявлявся у тонкому відчутті тембрових можливостей хорового ансамблю, глибокому розумінні драматургічної логіки музичного тексту та майстерному опануванні закономірностей колективної художньої взаємодії у процесі виконавської інтерпретації. Встановлено, що ключовими аспектами його диригентської стратегії є: послідовне розширення репертуарної політики шляхом поєднання української народної пісенності, духовної музики, класичної західноєвропейської спадщини та творів сучасних українських композиторів; підвищення професійного рівня виконавських колективів; підтримка молодих українських авторів і популяризація їхніх творів.

Дисертантом виявлено, що діяльність М. Кречка у культурно-громадській, педагогічній, композиторській та публіцистичній сферах сприяла розвитку й популяризації українського хорового мистецтва. У площині культурно-громадської роботи митець реалізовував себе, зокрема, через активну участь у теле- та радіопрограмах «Золоті ключі» й «Сонячні кларнети», організацію та започаткування всеукраїнських хорових конкурсів, а також підтримку аматорського хорового руху, що забезпечувало широку залученість різних верств суспільства до національного музичного

процесу. Доведено, що педагогічна діяльність М. Кречка дала поштовх до формування потужної хорової школи, представники якої — В. Яциняк, В. Коцур, М. Борщ, В. Рацюк, О. Тарасенко, Е. Сокач, А. Масленнікова та ін. — не лише продовжують традиції свого наставника, а й активно розвивають нові форми хорового виконавства, збагачуючи національний і міжнародний культурний простір. Серед основних принципів його педагогіки виокремлюються наставницький підхід, створення творчої атмосфери й емоційної підтримки, україноцентризм, глибокий аналітичний розбір музичного матеріалу, розвиток інтелектуального мислення студентів, формування хормейстерської культури та забезпечення спадкоємності диригентських традицій. Обґрунтовано, що композиторська діяльність митця передусім репрезентована численними обробками українських народних пісень, у яких простежується органічне поєднання фольклорної основи та авторського прочитання. Для творів пізнього періоду характерна схильність до масштабних форм і наскрізного розвитку музичного матеріалу. Значущим внеском у духовну музику стала «Літургія Святого Іоанна Золотоустого», яка засвідчує глибоке залучення митця до сакральної музичної традиції та його прагнення інтегрувати канонічні форми у сучасну хорову практику. Виконання його творів провідними хоровими колективами підтверджує актуальність творчого доробку М. Кречка, що й нині продовжує надихати музичну спільноту та слухачів. Визначено, що публіцистична діяльність М. Кречка охоплює численні статті у провідних фахових і культурних виданнях — «Культура і життя», «Закарпатська правда», «Музика», «Радянська музика», «Вечірній Київ» та ін. У 1960–1970-х рр. він входив до редакційної колегії журналу «Музика». Його публіцистика умовно поділяється на чотири основні напрями: спогади, аналітичні роздуми на мистецьку та культурологічну тематику, огляди мистецьких подій і проєктів, а також тексти, присвячені колегам і сучасникам. Ці матеріали розкривають його як глибокого аналітика й активного учасника дискусій про стан і перспективи розвитку української хорової культури. Наголошено, що у сучасному культуротворчому ландшафті України постать М. Кречка репрезентується через низку сталих форм популяризації: наукові музикознавчі дослідження, фестивалі й конкурси хорового мистецтва, освітню діяльність його учнів, виконання творів, збереження виконавських традицій, активну медіа презентацію та меморіальні заходи.

Основні результати дослідження, ступінь їх наукової новизни та значущості. Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що:

вперше:

- осмислено постать М. Кречка як феномен діяльнісного універсалізму у хоровій культурі України;
- визначено роль М. Кречка у збереженні національних традицій та розвитку українського хорового мистецтва;
- комплексно та системно опрацьовано життєвий та творчий шлях М. Кречка;
- доведено існування «хорової школи» М. Кречка;

- окреслено педагогічні методи «хорової школи» М. Кречка;
- проведено атрибуцію композиторського та публіцистичного доробку М. Кречка;
- залучено маловідомі архівні матеріали, неопубліковані спогади сучасників та рукописну спадщину М. Кречка з родинного архіву Н. Кречко;
удосконалено:
- уявлення про роль М. Кречка як одного з ключових творців національної хорової традиції в умовах культурно-історичних трансформацій;
- підходи до розуміння культурно-громадської ролі митця у просторі професійної музичної культури на прикладі діяльності М. Кречка;
набуло подальшого розвитку:
- уявлення про діяльнісний універсалізм як багатогранну модель творчої самореалізації особистості в українській культурі;
- дослідження хорового мистецтва України у контексті його взаємозв'язку з біографіками провідних диригентів та композиторів;
- уявлення про розвиток хорової культури в Україні у період діяльності М. Кречка.

Теоретичне значення дослідження:

Комплексне застосування міждисциплінарних підходів — культурологічного, мистецтвознавчого, філософського, біографічного — забезпечило теоретичне підґрунтя для всебічного осмислення постаті М. Кречка як феномену діяльнісного універсалізму в українській хоровій культурі. Концепції культури пам'яті та діяльнісного універсалізму дозволили розглядати митця як носія національного культурного досвіду, а його багатовекторну творчість — як чинник збереження та актуалізації культурної пам'яті. Застосування системного, феноменологічного та історико-культурного підходів дало змогу виявити глибинні смисли його мистецької діяльності, простежити еволюцію культурних процесів, у які він був інтегрований, та визначити вплив митця на національну музичну культуру. Використання загальнонаукових методів аналізу, узагальнення, порівняння сприяло систематизації матеріалу й формулюванню висновків.

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає в можливості використання матеріалів та висновків дослідження в освітньому процесі під час викладання культурологічних, мистецтвознавчих і музикознавчих дисциплін. Основні положення дисертації можуть стати підґрунтям для подальших наукових студій у галузі культурології, біографістики, історії музичного мистецтва, хорової культури та історії української диригентсько-композиторської школи; сприяти розробці змісту лекційних курсів, тематичних спецкурсів, семінарських занять у закладах вищої мистецької та гуманітарної освіти; можуть бути використані під час вивчення історії української музики, національного культурного процесу ХХ століття, біографіки видатних діячів української культури; матеріали

дисертації можуть стати джерелом для популяризації творчості М. Кречка в академічному, мистецькому та просвітницькому середовищах.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами. Дисертацію виконано в межах цільової комплексної теми наукових досліджень Київського національного університету культури і мистецтв «Культурно-мистецькі практики і процеси в дискурсі сучасного наукового діалогу» (Державний реєстраційний номер: 0124U003133).

Достовірність одержаних результатів. Достовірність отриманих результатів у дисертаційному дослідженні О. О. Кравчука забезпечується використанням широкої теоретичної бази, що містить фундаментальні праці вітчизняних та провідних зарубіжних науковців з проблематики біографічних досліджень, культурологічних концепцій «культура пам'яті», «місця пам'яті», «діяльнісний універсалізм»; застосуванням комплексу методів дослідження, відповідних поставленій меті та завданням роботи; апробацією основних положень і результатів дослідження на міжнародних та всеукраїнських наукових конференціях; публікацією результатів дослідження у фахових наукових виданнях України; ступенем підготовки результатів дослідження до впровадження у навчальний процес та практичну діяльність хорових диригентів; логічною структурою дисертації, що забезпечує послідовне розкриття теми дослідження.

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації

Статті у наукових фахових виданнях України

1. Кравчук О. О. Методико-практичні принципи Михайла Кречка при роботі зі студентами-хормейстерами (порівняльний аналіз). *Питання культурології*. 2022. № 39. С. 172–181.

DOI: <https://doi.org/10.31866/2410-1311.39.2022.256923>

2. Кравчук О. О. Світоглядний україноцентризм життєтворчості Михайла Кречка. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку*. 2022. № 41. С. 81–87.

DOI: <https://doi.org/10.35619/ucpmk.vi40.549>

3. Кравчук О. О., Гуменюк Т. К. Національноорієнтована самоідентифікація митця (на прикладі творчого шляху Соломії Крушельницької та Михайла Кречка). *Питання культурології*. 2022. № 40. С. 44–53.

DOI: <https://doi.org/10.31866/2410-1311.40.2022.269354>

Здобувачем здійснено культурологічний порівняльний аналіз постатей С. Крушельницької та М. Кречка, як виразників націєтворчого мислення, визначено спільні ознаки світосприйняття митців крізь призму творчих та життєвих наративів

Опубліковані праці апробаційного характеру

4. Кравчук О. О. Михайло Кречко: творча біографіка Митця у соціокультурному вимірі. *Молодіжна наука КНУКіМ — 2021. Культурно-мистецька освіта у викликах часу* : зб. матер. конф. м. Київ, 21 верес., 2021. Київ : КНУКіМ, 2021. С. 92–95.

5. Кравчук О. О. Михайло Кречко. Творчий портрет Митця. *Молода музикологія КНУКіМ: наука і практика – 2021* : зб. матер. наук.-практ. онлайн-конф. здобувачів вищ. освіти та молодих вчених, м. Київ, 9 листоп., 2021. Київ : КНУКіМ, 2022. С. 33–39.

6. Кравчук О. О. Педагогічна діяльність Михайла Кречка: методи, традиції, спогади. *Молоді музикознавці* : зб. матер. ХХІІ Міжн. наук.-практ. конф. м. Київ, 10–12 січ. 2022. Київ : Київської муніципальної академії музики імені Р. М. Глієра, 2022. С. 54–55.

7. Кравчук О. О. Україноцентричність поглядів Михайло Кречка в українській культурі. *Актуальні питання, проблеми та перспективи розвитку гуманітарних наук у сучасному соціокультурному просторі* : зб. матер. Всеукр. наук.-практ. конф. м. Київ, 8–9 квіт., 2022. Київ : КНУКіМ, 2022. С. 158–160.

8. Кравчук О. О. Освітні традиції хорової школи М. Кречка, як елемент наслідуваності поколінь. *Освітні виклики соціокультурної сфери. Імплементція європейських цінностей в аудіовізуальній культурі в умовах воєнного часу* : зб. матер. Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 13 жовт. 2022. Київ : КНУКіМ, 2022. С. 39–42

9. Кравчук О. О., Гуменюк Т. К. Самоідентифікація митця: життєві та творчі аспекти (на прикладі життєтворчості Соломії Крушельницької та Михайла Кречка). *Соломія Крушельницька — королева світової оперної сцени (до 150-річчя з дня народження)* : матер. наук.-практ. інтер.-конф., м. Київ, 19 жовт. Київ : КНУКіМ, 2022. С. 144–147.

Здобувачем здійснено культурологічне зіставлення постатей С. Крушельницької та М. Кречка як носіїв ідеї національного самоствердження, окреслено спільні риси їхнього світогляду, що проявилися у творчій спадщині та життєвому шляху.

10. Кравчук О. О. Методико-педагогічні засади Михайла Кречка у вихованні диригентів-хормейстерів. *Молода музикологія — 2022: наука і практика* : матеріали наук.-практ. онлайн-конф. здобувачів вищ. освіти та молодих вчених, м. Київ, 10–11 листоп. 2022 р. Київ : Вид. центр КНУКіМ, 2022. С. 19–20.

11. Кравчук О. О. Композиторська діяльність Михайла Кречка як фактор утвердження національної самоідентифікації. *Стан та перспективи*

розвитку культурологічної науки : зб. матер. VIII Міжн. наук.-практ. конф. 22 груд. 2022. Миколаїв : МФ КНУКіМ, 2022. С. 52–54.

12. Кравчук О. О. Хорова школа Михайла Кречка як унікальне явище музичної культури України. *Трансформаційні процеси соціальної культури в Україні* : зб. матер. II Всеукр. наук.-практ. конф. м. Київ, 24 берез. 2023. Київ : КНУКіМ, 2023. С. 147–150.

13. Кравчук О. О. Культурна пам'ять: постать видатного хорového диригента Михайла Кречка у просторі українського мистецтва. *Актуальні питання, проблеми та перспективи розвитку гуманітарних наук у сучасному соціокультурному просторі* : зб. матер. II Всеукр. наук.-практ. конф. м. Київ, 7–8 квіт., 2023. Київ : КНУКіМ, 2023. С. 25–29.

14. Кравчук О. О., Кречко Н. М. Музичні рефлексії українських митців у період військового стану. *Музика в діалозі з сучасністю: освітні, мистецтвознавчі, культурологічні студії* : зб. матер. Міжн. наук.-практ. конф. м. Київ, 21–22 квіт., 2022. Київ : КНУКіМ, 2022. С. 63–66.

Здобувачем проаналізовані культурно-мистецькі рефлексії музикантів України щодо російської агресії та розв'язання військових дій на території України у контексті хорového виконавства.

15. Кравчук О. О. Митець у вимірі часу: творчість і спадщина Михайла Кречка. *Перспективи та інновації студентських наукових досліджень і освітніх систем в умовах воєнного стану* : зб. матер. XXVIII Міжн. наук.-практ. конф. м. Київ, 26 квіт., 2023. Київ : КиМУ, 2023. С. 233–236.

16. Кравчук О. О., Гуменюк Т. К. Педагогічна діяльність Михайла Кречка та його хорова школа. *Музика в діалозі з сучасністю: освітні, мистецтвознавчі, культурологічні студії* : зб. матер. Міжн. наук.-практ. конф. м. Київ, 26–27 квіт., 2023. Київ : КНУКіМ, 2023. С. 89–91.

Здобувачем здійснено аналіз педагогічної діяльності М. Кречка та виокремлено основні маркери становлення його хорОВОЇ школи.

17. Кравчук О. О., Яцкулинець О. П. Міжнародна діяльність камерного хору «Moravski» у період російсько-української війни як приклад культурної дипломатії. *Європейський Союз і Україна: передісторія, історія, сучасність* : зб. матер. Міжнар. наук. конф. м. Миколаїв, 16 черв., 2023. Миколаїв : Вид-во Чорноморський національний університет імені Петра Могили, 2023. С. 49–53.

Здобувачем проаналізовано закордонну мистецьку діяльність камерного хору «Moravski» у контексті повномасштабної війни в Україні; з'ясовано провідні вектори його культурної місії та

проаналізовано концептуальні підходи до формування концертної програми під час турне містами Франції у листопаді 2022 року.

18. Кравчук О. О. Творчість Михайла Кречка у контексті збереження культурних надбань України. *Молоді музикознавці* : зб. матер. XXIII Міжнар. наук.-практ. конф. м. Київ, 29–31 берез., 2024. Київ : Київської муніципальної академії музики імені Р. М. Глієра, 2024. С. 78–80.

19. Кравчук О. О. Дослідження біографії митців у сучасній вітчизняній культурології. *Актуальні питання, проблеми та перспективи розвитку гуманітарних наук у сучасному соціокультурному просторі* : зб. матер. III Всеукр. наук.-практ. конф. м. Київ, 12–13 квіт., 2024. Київ : КНУКіМ, 2024. С. 55–58.

20. Кравчук О. О. Публіцистична діяльність Михайла Кречка. *Музика в діалозі з сучасністю: освітні, мистецтвознавчі, культурологічні студії* : зб. матер. Міжн. наук.-практ. конф. м. Київ, 17–18 квіт., 2024. Київ : КНУКіМ, 2024. С. 11–12.

21. Кравчук О. О. Хорове мистецтво в епоху цифрової революції: перспективи, виклики та можливості. *Інформаційні технології в соціокультурній сфері, освіті та економіці* : матер. Міжнар. наук.-практ. конф. м. Київ, 24–25 квіт., 2024. Київ : КНУКіМ, 2024. С. 183–185.

22. Кравчук О. О. Європейсько-орієнтований репертуар у виконавській діяльності академічного студентського хору «ANIMA» КНУКіМ. *Стратегії формування проєвропейських ціннісних орієнтирів у студентському середовищі* : зб. матер. XXIX Міжн. наук.-практ. конф. м. Київ, 30 квіт., 2024. Київ : КиМУ, 2024. Том 3. С. 24–29.

23. Кравчук О. О. Культурно-дипломатична місія камерного хору Moravski у період російсько-української війни. *Протидія геноциду українського народу* : зб. матер. Всеукр. наук.-практ. конф. м. Київ, 8 трав., 2024. Київ : ОПВ, 2024. С. 99–100.

Праці, які додатково розкривають наукові результати дисертації

24. Кравчук О. О. Камерний хор «Moravski»: історія, здобутки, сьогодення (до 5-ти річчя заснування). *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Музичне мистецтво*. 2022. № 5 (2). С. 218–226.

DOI: <https://doi.org/10.31866/978-966-602-363-9.111-140>

25. Кравчук О. О. Національні освітні традиції: кристалізація хорової школи Г. Верьовки та Е. Скрипчинської-Верьовки крізь призму спадкоємності. *Українське академічне вокально-хорове мистецтво: методико-педагогічний, історико-музикознавчий дискурс*: колективна монографія. Київ : КНУКіМ, 2022. С. 111–140.

DOI: <https://doi.org/10.31866/2616-7581.5.2.2022.269684>

26. Кравчук О. О., Яцкулинець О. П. Міжнародна діяльність камерного хору «Moravski» в період російсько-української війни 2022 року. *Київського національного університету культури і мистецтв. Серія «Мистецтвознавство»*. 2023. №48. С. 65–70.

DOI: <https://doi.org/10.31866/2410-1176.48.2023.282445>

Здобувачем досліджено міжнародну активність камерного хору «Moravski» в умовах воєнного стану в Україні, визначено ключові завдання його творчої діяльності та проаналізовано репертуарну стратегію колективу під час гастрольного туру містами Франції у листопаді 2022 року.

Апробація результатів дослідження.

Результати досліджень, наведених у дисертації, оприлюднені на Міжнародних та Всеукраїнських наукових конференціях: «Культурно-мистецька освіта у викликах часу» (Київ, 2021), «Молода музикологія КНУКіМ: наука і практика — 2021» (Київ, 2022), «Молоді музикознавці» (Київ, 2022–2024), «Молода музикологія — 2022: наука і практика» (Київ, 2022), «Традиції та новації в педагогіці» (Київ, 2022), «Актуальні питання, проблеми та перспективи розвитку гуманітарних наук у сучасному соціокультурному просторі» (Київ, 2022–2024), «Освітні виклики соціокультурної сфери. Імплементация європейських цінностей в аудіовізуальній культурі в умовах воєнного часу» (Київ, 2022), «Соломія Крушельницька — королева світової оперної сцени» (Київ, 2022), «Стан та перспективи розвитку культурологічної науки» (Миколаїв, 2022), «Трансформаційні процеси соціальної культури в Україні» (Київ, 2023), «Музика в діалозі з сучасністю: освітні, мистецтвознавчі, культурологічні студії» (Київ, 2022–2024), «Перспективи та інновації студентських наукових досліджень і освітніх систем в умовах воєнного стану» (Київ, 2023), «Інформаційні технології в соціокультурній сфері, освіті та економіці» (Київ, 2024).

Загальний висновок:

Вважати, що дисертаційна робота Кравчука Олександра Олександровича «Михайло Кречко як феномен діяльнісного універсалізму в хоровій культурі України», подана на здобуття ступеня доктора філософії, повністю відповідає вимогам МОН України, які висувуються до дисертацій, поданих на здобуття ступеня доктора філософії, а саме Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44) та наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлень дисертації».

Рекомендувати дисертаційну роботу Кравчука Олександра Олександровича «Михайло Кречко як феномен діяльнісного універсалізму в хоровій культурі України», подану на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 034 «Культурологія», до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

Головуюча на засіданні кафедри
івент-менеджменту та індустрії дозвілля
кандидат педагогічних наук, професор



Людмила БОЙКО

Секретар



Маріанна ГОЛОВКОВА

«25» липня 2025 р.

Підпис _____	засвідчую.
Начальник ВК _____	ВІДДІЛ
« <u>25</u> » липня _____	КАДРО 25р.

